Høringsinnspill fra WWF - Finanskomiteen

Vi står midt i en klimakrise og en naturkrise. Dessverre går utviklingen stadig i feil retning, og det haster å gjøre et krafttak for å stanse tapet av verdifull natur i Norge, krympe fotavtrykket fra produksjon og forbruk, og sette fart på omstillingen. Forslaget til statsbudsjett setter i stedet ned tempoet i omstillingen, med reduserte bevilgninger til klima og natur, og utvannede klimaavgifter. Enkelt sagt gir ikke forslaget til statsbudsjett for 2027 de løsningene vi trenger for klima og natur. WWF Verdens naturfond har derfor følgende innspill til Finanskomiteen vedrørende de kapitler som er fordelt til komiteen:

Tabell 1. oppsummerer WWFs innspill til endringer i regjeringens forslag:

Kapittel	**Post**	**Navn**	**Endring**
5538	70	Veibruksavgift på bensin	+230 mill. kroner
5538	71	Veibruksavgift på autodiesel	+850 mill. kroner
5565	70	Dokumentavgift	-1500 mill. kroner

Tabell 2. oppsummerer WWFs forslag til verbalvedtak:

Verbalforslag
Stortinget ber Regjeringen legge frem en ambisiøs plan for økt CO2-avgift for petroleumsvirksomhet frem mot 2035, i takt med behovet for raskere utslipp i petroleumssektoren.
Stortinget ber Regjeringen legge frem et avgiftsforslag på plastemballasje som kan styrkes over tid.
Stortinget ber regjeringen kartlegge hvilke subsidier som er skadelige for miljøet, og utarbeider en plan for utfasing og omlegging av disse, i tråd med Norges internasjonale forpliktelser i Naturavtalen.
Stortinget ber regjeringen i sitt videre arbeid med skatte- og avgiftspolitikken legge til grunn anbefalingene fra ekspertgruppen for sirkulær økonomi og komme tilbake med forslag til økonomiske virkemidler som vil bidra til å gi fart på den sirkulære omstillingen, senest i den varslede stortingsmeldingen om helhetlig skattereform

CO2-avgiften må få lov til å virke

Prising av klimagassutslipp er en samfunnsøkonomisk effektiv måte å redusere utslipp på og er ifølge regjeringen en grunnplanke i klimapolitikken. I år blir likevel mesteparten av effekten av økningen i CO2-avgiften kompensert gjennom en betydelig reduksjon i veibruksavgiften. Når økt CO2-avgift motsvares av lavere veibruksavgift, uthules klimaeffekten samtidig som andre trafikkrelaterte kostnader prises svakere. Resultatet er at utslippskuttene i større grad må tas gjennom dyrere og mindre effektive tiltak, som økt innblanding av biodrivstoff. Det er dårlig klimapolitikk, dårlig naturpolitikk og dårlig økonomisk politikk.

Budsjettforslag: Ikke redusere veibruksavgift på drivstoff
Kap 5538, post 70, Veibruksavgift på bensin: +230 millioner kroner

Kap 5538, post 71, Veibruksavgift på autodiesel: +850 millioner kroner

Økning av CO2-avgiften for petroleumsvirksomhet med 50% utover prisstigning

I Statsbudsjettet virker det som at regjeringen nå har abdisert i forsøket på å få petroleumssektoren til å kutte utslipp i tråd med Stortingets mål om 50 % utslippskutt innen 2030. Ikke bare fastslås det at utslippene kun vil kuttes med 37 % innen 2030, men utslippsbanen oppjusteres også. Det innebærer at målet for 2030 nå først vil nås mot slutten av tiåret. Dette er ille nok, men tallene er i realiteten flatterende. Dersom man sammenligner utslippene fra petroleumsvirksomheten med utslippene i 1990, slik de fleste andre sektorer gjør, ser man at utslippene har økt kraftig frem til i dag, og at utslippene i 2030 vil ligge omtrent på samme nivå som i 1990. Det betyr 40 tapte år uten utslippsreduksjoner i Norges mest forurensende sektor.

I Grønn bok er CO2-avgiften nevnt som et hovedvirkemiddel for å gjennomføre større utslippskutt i næringen. Til tross for at utslippskuttene ikke går raskt nok, skånes petroleumsnæringen likevel for en økning i CO2-avgiften i budsjettet. For å sikre utslippskutt i tråd med målsettingen for næringen bør CO2-avgiften for petroleumsvirksomheten økes betydelig, utover prisstigningen.

Opptrappingsplan for CO2-avgift på sokkelen

I forslaget til statsbudsjett kommer det frem at regjeringen vil legge frem et mål for videre opptrapping av CO2-prisen på sokkelen frem mot 2035. I lys av at utslippskuttene på sokkelen går altfor sakte, er det nødvendig med en ambisiøs opptrappingsplan som gir økte insentiver for utslippskutt for petroleumsnæringen. Denne opptrappingsplanen bør i hovedsak baseres på en økning i CO2-avgiften, siden kvoteprisen er svært usikker, og ikke være tilstrekkelig til å sikre de nødvendige utslippskuttene.

Verbalforslag: Stortinget ber regjeringen legge frem en ambisiøs plan for økt CO2-avgift for petroleumsvirksomhet frem mot 2035, i takt med behovet for raskere utslipp i petroleumssektoren.

Avgift på plastemballasje

En avgift på plastemballasje må innføres med en skattesats som økes gradvis, og hvor flere plastkategorier inkluderes over tid. En skatt på plastemballasje vil være avgjørende for at Norge når målet om 55% gjenvinningsgrad på plastemballasje i 2030 og nytt mål om redusert emballasjeavfall med 5 % sammenlignet med 2018-nivå innen 2030. En slik avgift ble anbefalt av ekspertgruppen for utredning av virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter. Innføring av en skatt på plastemballasje i Norge vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt, genere inntekter til staten og vil kunne spare samfunnet for 4 mrd. kroner til opprydning av marin forsøpling.

Verbalforslag: Stortinget ber Regjeringen legge frem et avgiftsforslag på plastemballasje som kan styrkes over tid.

Avvikle miljøskadelige subsidier

Norge trenger økte investeringer i vern og restaurering, men vi må samtidig slutte å subsidiere aktiviteter som bidrar til nye natur- og miljøskader, vi kan ikke bruke fellesskapets penger på å finansiere ødeleggelse av natur over én budsjettpost, og så reparere skadene over en annen. Norge har i Naturavtalen også forpliktet seg til å identifisere alle miljøskadelige subsidier innen 2025 og innen 2030 å eliminere dem. Å fase ut miljøskadelige subsidier vil gi dobbel innsparing - både i direkte utbetalinger i form av subsidier og indirekte i mindre behov for midler til naturrestaurering i fremtiden og de reduserte samfunnskostnadene som følger av at vi stadig ødelegger mer natur.

Verbalforslag: Stortinget ber regjeringen kartlegge hvilke subsidier som er skadelige for miljøet, og utarbeider en plan for utfasing og omlegging av disse, i tråd med Norges internasjonale forpliktelser i Naturavtalen.

Skatte- og avgiftsvirkemidler for å fremme sirkulær økonomi

Det bør innføres et bredt spekter av skatte- og avgiftsvirkemidler for å fremme sirkulær aktivitet. I rapporten «Ikke rett fram» fra Ekspertgruppen for sirkulær økonomi, er det løftet mange gode eksempler på skatte- og avgiftsvirkemidler som vil kunne bidra til å redusere vårt forbruk og i større grad velge sirkulære løsninger. Virkemidlene bør også være høyaktuelle som en del av et skatteforlik.

Verbalforslag: Stortinget ber regjeringen i sitt videre arbeid med skatte- og avgiftspolitikken legge til grunn anbefalingene fra ekspertgruppen for sirkulær økonomi og komme tilbake med forslag til økonomiske virkemidler som vil bidra til å gi fart på den sirkulære omstillingen, senest i den varslede stortingsmeldingen om helhetlig skattereform

En dokumentavgift som stimulerer til ombruk av bygg

Dokumentavgiften er i dag innrettet slik at full riving og nybygg kan få lavere avgiftsbelastning enn rehabilitering og transformasjon. Ved førstegangsoverføring av et fullstendig nyoppført bygg beregnes avgiften bare av tomteverdien, mens tilsvarende fordel normalt ikke gjelder når eksisterende bygningsmasse ombygges til boliger. Det gir et urimelig insentiv til å rive framfor å bevare. Rehabilitering, transformasjon og ombruk gir mindre materialbruk, mindre avfall og lavere klimagassutslipp, og kan samtidig redusere presset på natur- og jordbruksarealer. Vi trenger et skattesystem som belønner ressursbevaring, ikke motarbeider den.

Budsjettvedtak: Ved førstegangsoverføring av boligseksjoner etablert gjennom ombygging av eksisterende bygg skal dokumentavgiften kun beregnes av tomteverdien, etter samme prinsipp som ved førstegangsoverføring av nyoppførte bygg.

Kap. 5565, post 70, Dokumentavgift: –1 500 mill. kroner